

Od 2. do 9. marca se po Evropi (z nekajdnevnim zamikom pa tudi drugod po svetu) odvija teden izraelskega apartheida, ki širšo javnost z različnimi prireditvami in dogodki ozavešča o situaciji v Palestini. Tako smo si lahko 28. februarja in 1. marca v koprodukciji KUD-a Transformator in BDS Slovenija (gibanja za bojkot, dezinvesticije in sankcije proti Izraelu) v Trubarjevi hiši literature ogledali predstavo *Med dvema zidovoma*. Uprizoritev se je dotikala predvsem intimne izkušnje Palestinecev v izraelski državi in zahodne reprezentacije tega vprašanja.

Predstava je nastala po literarni predlogi palestinske pesnice in dramatičarke Dalie Taha z naslovom *Keffiyeh Made in China*. Sestavljena je iz treh prizorov, čemur so ustrezala tudi tri različna prizorišča, uprizorjene zgodbe pa so ponudile nekoliko bolj specifičen pogled na osebne drame palestinskega vsakdana, ki se z vsakim prizorom le še stopnjujejo.

Na začetku se spoznamo z zaprepadenima staršema, ki so jima odpeljali sina, ker naj bi v okna metal kamne. Dialog med zakoncema je v osnovi sicer precej vsakdanji (o sinovih ocenah, o sosedu, s katerim se družijo in tako dalje), a lahko iz njega jasno razberemo tudi strah, ki ga občutita starša. Vedno znova se vračata k vprašanju, kdo bo šel pogledat k otroku (občutek imamo, da je verjetno v nekakšnem priporu), a se o tem nikakor ne moreta zediniti.

V drugem prizoru se prav tako srečamo z zakonskim parom. Pogovor se vrti okrog vprašanja, kako naj najbolje opremita otroško sobo in klasičnega opravljanja sosedov. Na koncu iz vse bolj nenavadnih in fragmentiranih replik zaslutimo, da je njun sin verjetno mrtev. Tudi scena opozarja na nekakšno katastrofo, ki se je tukaj zgodila; prostor namreč napolnjujejo samo deli razdejanega zidu.

Najbolj pretresljivo pa je zadnje dejanje, ki se odvija v izraelskem zaporu, kjer se pogovarjata dva Palestinca, očitno čakajoča na zaslišanje. Novinec (iz dialoga izvemo, da je učitelj) je prepričan, da ga bodo kmalu izpustili, saj ga naslednji dan v šoli čaka pomemben izpit. Drugi o tem ni tako prepričan, saj naj bi njega samega zasliševali že več kot en mesec. Eksplicitno sicer ne izrazi, kaj so z njim v zaporu do zdaj počeli, a tukaj je molk bolj zgovoren od besed. Prizor se konča s prestrašenimi učiteljevimi kriki, ki naenkrat ne ve, kaj se dogaja.

Od enega do drugega prizorišča so nas priganjali kar »judovski vojaki«, ki med celotno uprizoritvijo stali ob robu »odra« in budno pazili na premike občinstva. Zanimiv element sta bili tudi novinarki z nalepko »staff«, ki sta pomešani med gledalce s fotografskimi aparati vestno beležili dogajanje. Gre za še eno pomensko dimenzijo predstave, ki je prav tako želela zrelativizirati zahodne reprezentacije dogajanja v Izraelu, ki jih dobimo prek medijev in ki so velikokrat pomanjkljive ali celo izkrivljene. Na to je med drugim opozarjal tudi eden od scenskih elementov na začetku drugega prizora, in sicer predvajanje posnetka o palestinskih dogodkih, kot jih lahko vidimo na televizijskih poročilih. Mimogrede, na zapleten odnos med Zahodom in Izraelom poskuša opozoriti tudi samo gibanje BDS. Problematično naj bi bilo v glavnem to, da gre na eni strani za šokantne novice medijev o tamkajšnjem dogajanju, po drugi strani pa se velika večina ljudi ne zaveda gospodarskega sodelovanja med Izraelom in državami, tudi Slovenijo (predvsem izvoz in uvoz določenih izdelkov), kar pa posredno podpira izraelsko politiko.

Na koncu so obiskovalce iz »štaba« zopet pospremili kar »vojaki«; pri izhodu so zahtevali celo osebne izkaznice. Koncept same predstave je vsekakor domiseln, nagovorila pa nas je prav s svojo vsebinsko in scensko minimalističnostjo, ki je v kombinaciji s svetlobo (oziroma bolj pomanjkanjem le-te) ustvarjala presenetljive, groteskne učinke. Pohvale vredno je tudi ravnovesje, ki ga celotna uprizoritev ohranja med politično aktualno temo in umetniškostjo; dobro namreč vemo, da se lahko družbeno angažirana dela dokaj hitro sprevržejo v posploševanje in klišejske formulacije. Zdi se mi, da se to v *Med dvema zidovoma* ne zgodi prav zaradi načina, s katerim je družbena problematika vzpostavljena. Namreč, je zgolj nakazana, pronica pa skozi palestinski vsakdan in dialoge o navidezno običajnih stvareh. Skratka, delo, ki ozavešča, a ostaja v sferi umetniškega.

Zarja Vršič

{fshare id=1470}